
Euroopa Liidu

kohtuasjade kokkuvõte

JUULI
2025

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

- **C-84/24**: EM SYSTEM (kohtujuristi ettepanek — piiravad meetmed)
- **C-635/23**: WBS GmbH (eelotsus — Euroopa uurimismäärus)

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

- **C-733/23**: Beach and bar management (eelotsus — karistus maksukohustuse rikkumise eest)
- **C-582/23**: Wiskier (eelotsus — tarbija pankrotimenetlus)
- **C-254/23**: INTERZERO e.a. (eelotsus — tootjavastutus)
- **C-365/24**: Purefun Group (eelotsus — ärinime omaniku ainuõigus)
- **C-99/24**: Chmieka (eelotsus — kohtualluvus)
- **C-483/23**: T Trust (kohtujuristi ettepanek — piiravad meetmed)

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

C-84/24: EM SYSTEM (kohtujuristi ettepanek – piiravad meetmed)

Kohtujuristi ettepanek, 3. juulil 2025

Hagejal, äriühingul EM SYSTEM, on pangakontod Leedus SEB ja Citadele pankades. Pangad külmutasid tema kontodel olevad rahalised vahendid, sest A. V. S, üks äriühingu kahest osanikust, lisati nimekirja isikutest, kelle suhtes kehtivad EL piiravad meetmed vastavalt määrusele nr 765/2006 (Valgevene sanktsioonide määrus). A. V. S-il ja teisel osanikul on äriühingus kummalgi 50% suurune osalus.

Hageja palus, et Leedu kohus kohustaks panku võimaldama tal oma rahalisi vahendeid kasutada. Leedu kohus küsis Euroopa Kohtult, kuidas tuvastada, kas äriühingut kontrollib 50% suuruse osalusega füüsiline isik, kelle vara tuleb EL-i piiravate meetmete kohaselt külmutada. Samuti soovis Leedu kohus teada, kas äriühingu rahalised vahendid saaks vabastada, kui neid ei kasutata selle füüsilise isiku poolt ega tema toetuseks.

Kohtujurist selgitas, et kui lähtuda pelgalt mõiste „kontroll“ tähendusest äriühinguõiguses, siis ei anna osalus äriühingus otsest õigust kontrollida äriühingu rahalisi vahendeid ja majandusressursse. Piiravate meetmete valdkonnas ei ole mõistel „kontroll“ siiski sama tähendus nagu äriühinguõiguse valdkonnas. Varade külmutamise tõhususe tagamiseks tuleb mõistet „kontroll“ tõlgendada nii, **et see hõlmab nii otseseid kui ka kaudseid viise mõjutada loetellu kantud isikuga seotud üksuse rahaliste vahendite ja majandusressursside kasutamist.** Kui isikul on äriühingus 50% suurune osalus, siis võib see isik tavaliselt dikteerida või takistada teatavaid otsuseid selles äriühingus või vähemalt korraldada nii, et üksuse tegevus toimub vastavalt tema soovidele. **Kohtujuristi hinnangul on põhjendatud eeldada, et 50% suurune osalus äriühingus võimaldab kontrolli äriühingu rahaliste vahendite ja majandusressursside üle.** Käesoleval juhul ei teinud pangad seega kohtujuristi arvates viga, kui nad külmutasid EM SYSTEM-i kontod A. V. S-i 50% suuruse osaluse tõttu selles äriühingus.

Kohtujurist lisas, et varade külmutamise otsust ei saa vaidlustada argumendiga, et neid rahalisi vahendeid ei kasutata loetellu kantud isiku poolt ega tema toetuseks. **Küll aga peab äriühingul olema võimalus „kontrolli“ eelduse ümberlükkamiseks pöörduda liikmesriigi kohtusse ja tõendada, et tema rahalised vahendid ja majandusressursid ei ole loetellu kantud isiku kontroll all.** Asjaolud, et äriühingu vara on eraldatud tema aktsionäride varast või et juurdepääs äriühingu pangakontodele on antud ainult äriühingu tegevjuhile, võivad seejuures olla märgid sellest, et aktsionäril ei ole tegelikult kontrolli. Ühestki neist asjaoludest ei piisa aga üksinda selleks, et tõendada 50% suurusest osalusest tuleneva kontrolli puudumist, samuti ei saa need asjaolud iseenesest tagada, et nimetatud aktsionär ei saa ega ka tegelikult mõjutada seda, kuidas äriühingu rahalisi vahendeid ja majandusressursse kasutatakse.

Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Kohtujuristi ettepanek on kättesaadav [siit](#).

C-635/23: WBS GmbH (eelotsus – Euroopa uurimismäärus)

Euroopa Kohtu otsus, 10. juulil 2025

Läti pädev asutus KNAB alustas kriminaalmenetlust seoses kahtlusega kelmuses suures ulatuses. Uurimise käigus selgus, et on vaja läbi otsida ettevõtjate Berliinis asuvad äriruumid. Selleks taotles pädev asutus eeluurimiskohtunikult luba, mille kohus andis, ja koostas Euroopa uurimismääruse, mille kinnitas Läti prokuratuur. Berliini prokuratuur sai Berliini kohtult loa läbiotsimine teostada, mille tulemusel koguti arvukalt tõendeid. Ettevõtjad vaidlustasid tõendite kogumise, leides, et tõendid on kogutud ebaseaduslikult, sest uurimismäärust ei koostanud kohus. Saksamaa kohus soovis teada, kas Euroopa uurimismäärust võib väljastada muu pädev haldusasutus direktiivi 2014/14 (Euroopa uurimismäärus kriminaalasjades) tähenduses.

Euroopa Kohus märkis kõigepealt, et „taotlev asutus või ametiisik“ on riigiasutus, mis vastab kolmele kumulatiivsele tingimusele: asutus või ametiisik, kelle taotlev liikmesriik on määranud pädevaks Euroopa uurimismääruse koostajaks; asutus või ametiisik peab olema see, kes tegutseb uurimisorganina kriminaalmenetluses; sellel asutusel või ametiisikul peab olema pädevus taotleda riigisisese õiguse kohaselt tõendite kogumist. Käesoleval juhul on küsimus viimase tingimuse täidetuses.

Direktiiv paneb taotlevale asutusele või ametiisikule kohustuse kontrollida, kas Euroopa uurimismääruse esemeks olev uurimistoiming on vajalik ja proportsionaalne, arvestades selle menetluse eesmärke ning kahtlustatava või süüdistatava õigusi. See eeldab selle määruse vajalikkuse ja proportsionaalsuse kontrollimist taotlevas liikmesriigis menetluse kahel tasandil, nimelt ühelt poolt selle tegemisel riigisiseses uurimismenetluses ja teiselt poolt selle kinnitamisel õigusasutuse poolt enne selle edastamist täitvale asutusele või ametiisikule. Taotlev asutus või ametiisik saab kõige paremini otsustada talle teadaolevate asjaomase uurimise üksikasjade põhjal, milline uurimistoiming tuleb teha. Kohus leidis, et on õiguspärane, et liikmesriigid sätestavad uurimistoimingute tegemiseks nende asutuste poolt menetluslikud tagatised, nähes eelkõige ette, et uurimistoiminguteks, millega kaasneb asjaomaste isikute põhiõiguste riive, peab õigusasutus olema eelneva loa andnud. Järelikult **on põhjendatud, et liikmesriigi asutuse või ametiisiku, kes tegelikult kriminaaluurimist läbi viib, võib kvalifitseerida „taotlevaks asutuseks või ametiisikuks“, isegi kui teatavateks uurimistoiminguteks, mida ta soovib teha, peab riigisisese õiguse kohaselt olema õigusasutuselt saadud eelnev luba, kui nende toimingutega kaasneb asjaomase isiku põhiõiguste riive.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

C-733/23: Beach and bar management (eelotsus – karistus maksukohustuse rikkumise eest)

Euroopa Kohtu otsus, 3. juulil 2025

Bulgaaria maksuamet tuvastas, et baari haldav juriidiline isik Beach and bar management oli jätnud 85 müügitehingut kassakviitungitega registreerimata. Maksuamet pitseeris haldussunnimeetmena baari ja keelas sinna sisenemise 14 päevaks. Lisaks määrati iga Beach and bar managementi poolt toime pandud 85 rikkumise eest eraldi rahaline karistus 500 Bulgaaria leevi (ligikaudu 250 eurot). Seega oli kõigi nende rikkumiste eest määratud karistuse kogusumma 42 500 leevi (ligikaudu 21 250 eurot), samas kui käibemaksu kogusumma, mille tasumisest hoiti kõrvale, oli 268,02 leevi (ligikaudu 134 eurot).

Bulgaaria kohus küsis Euroopa Kohtult, kas liidu õigusega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette rahalise karistuse määramise maksukohustuslasele, kui sama rikkumise eest on juba kohaldatud haldussunnimeedet, mis seisneb äriruumi pitseerimises koos keeluga sinna siseneda. Samuti soovis Bulgaaria kohus teada, kas liidu õigusega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad halduskaristusena ette suures summas rahalise meetme, ilma et kohtul oleks võimalust määrata väiksem summa või muud liiki kergem karistus.

Euroopa Kohus leidis, et nii äriruumi pitseerimine kui ka kumulatiivne rahaline karistus on praegusel juhul sedavõrd ranged, et need tuleb kvalifitseerida kriminaalõiguslikku laadi karistusteks. Juba varasemalt on Euroopa Kohus aga jõudnud järeldusele, et maksukohustuse rikkumises seisneva süüteo eest ei saa maksumaksja suhtes kohaldada nii rahalise karistuse kui ka äriruumide pitseerimise meetet, kui nende meetmete peale saab esitada kaebuse eri kohtutele, mistõttu ei ole tagatud, et kõigi määratud karistuste rangus vastab asjaomaste rikkumiste raskusastmele. Seega jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et **liidu õigusega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad ette rahalise karistuse määramise maksukohustuslasele, kui sama rikkumise eest on juba kohaldatud haldussunnimeedet, mis seisneb äriruumi pitseerimises koos keeluga sinna siseneda.**

Euroopa Kohus lisas, et kui riigisisene õigus võimaldab rikkumise eest väikseima summana määrata rahalise karistuse 500 leevi (ligikaudu 250 eurot), kuigi see summa on peaaegu 200 korda suurem kui käibemaksusumma, millest käesoleval juhul iga rikkumisega kõrvale hoiti (2,70 leevi ehk ligikaudu 1,35 eurot), siis on selline karistus ebaproportsionaalselt raske. **Seetõttu on liidu õigusega vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad halduskaristusena ette sedavõrd suures summas rahalise meetme, ilma et kohtul oleks menetluslikku võimalust määrata rikkumise eest väiksem summa või muud liiki kergem karistus.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-582/23: Wiszkier (eelotsus – tarbija pankrotimenetlus)

Euroopa Kohtu otsus, 3. juulil 2025

R. S-i suhtes kuulutati välja füüsilise isiku pankrot. Pankrotikohtunik kinnitas võlanimekirja, milles olid peamiselt panga G. hüpoteeklaenuga seotud nõuded. R. S võttis kõik nõuded õigeks. R. S-i esindaja väitis hiljem eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et laenulepingu tingimused on ebaõiglased. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkis küsimus, kas Poola õigusnormid, mille kohaselt pankrotikohtuniku kinnitatud nõuete nimekiri on siduv ning kohtul puudub õigus hinnata lepingutingimuste õiglust, on vastuolus direktiiviga 93/13 (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes). Samuti, kas direktiiviga 93/13 on vastuolus sellised õigusnormid, mis ei võimalda pankrotimenetluses kohaldada nõude tagamise abinõusid ning mis võivad nii heidutada tarbijat kasutamast direktiivist tulenevat kaitset.

Euroopa Kohus tuletas meelde, et direktiivi 93/13 artikli 6 lõige 1 on imperatiivne säte, mis on riigisiseses õiguskorras avaliku korra normide tasemel. Seega peab liikmesriigi kohus omal algatusel hindama, kas lepingutingimus on ebaõiglane, niipea kui tema käsutuses on selleks vajalikud õiguslikud ja faktilised asjaolud. Kohus selgitas, et vastava menetluse osas kehtib liikmesriikide menetlusautonoomia, arvestades võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtteid.

Euroopa Kohus osundas eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustele, et antud juhul saab lepingutingimuste ebaõigluse kontrollimiseks pöörduda vaid pankrotikohtuniku poole. Pankrotimenetluse kiirus on pankrotivõlgniku jaoks oluline, sest pankrotimenetluse lõpus määratakse enamasti summa, mida võlgnikul tuleb ühes kuus võlgade tasumiseks maksta ning mis on väiksem kui menetluse ajal töötasust kinnipeetav summa. Seetõttu võib võlgnik soovida pankrotimenetluse kiiret lõpetamist ja vältida direktiivist 93/13 tulenevate õiguste nõudmist.

Euroopa Kohus leidis, et sellised riigisisessed õigusnormid muudavad direktiivi 93/13 kohaldamise ülemäära raskeks. Seega Euroopa Kohtu sõnul **kohustab direktiiv 93/13 pankrotikohut hindama, kas lepingutingimused võivad olla ebaõiglased, ja tegema sellest vajalikud järeldused. Seetõttu on direktiiviga 93/13 vastuolus riigisisessed õigusnormid, mis näevad ette, et füüsiliste isikute pankrotimenetluses on nõuete nimekiri pankrotikohtu jaoks siduv, ilma et kohus saaks hinnata, kas asjasse puutuva krediidlepingu tingimused võivad olla ebaõiglased.**

Euroopa Kohus leidis samuti, et **liikmesriigi kohtul peab olema võimalik kohaldada ajutisi meetmeid, et tagada tarbijale direktiivist 93/13 tulenevate õiguste täielik toime.** Selline ajutine meede antud juhul oleks pankrotivõlgniku finantsolukorra leevendamiseks tema töötasust tehtavate mahaarvamiste vähendamine kuni otsuse tegemiseni, millega lõpetatakse lepingutingimuste ebaõigluse läbivaatamine. Seega on direktiiviga 93/13 vastuolus riigisisessed õigusnormid, mis **füüsiliste isikute pankrotimenetluses ei näe pankrotikohtule ette võimalust kohaldada ajutisi meetmeid.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-254/23: INTERZERO e.a. (eelotsus – tootjavastutus)

Euroopa Kohtu otsus (suurkoda), 10. juulil 2025

Sloveenia võttis tarbekaupade eraldiseisvate kategooriate suhtes kasutusele laiendatud tootjavastutuse süsteemi. Sloveenia konstitutsioonikohus küsis Euroopa Kohtult kümme küsimust selle süsteemi kooskõla kohta siseturu teenuste direktiiviga (direktiiv 2006/123 teenuste kohta siseturul) ja jäätmete raamdirektiiviga (direktiiv 2008/98).

Täpsemini kehtestati Sloveenia keskkonnakaitseadusega tootjatele, kes lasevad turule vähemalt 51% teatava kategooria toodetest, kohustus luua kollektiivne organisatsioon nende toodetega seotud jäätmete käitlemiseks või sõlmida sellise organisatsiooniga leping. Kuigi igal kollektiivsel organisatsioonil on seaduslik monopol laiendatud tootjavastutuse kohustuste täitmise tagamiseks, tegutsevad nad mittetulunduslikult. Kollektiivsed organisatsioonid tagavad teatud tootekategooriaga seotud jäätmete kogumise ja käitlemise, kuid nad ei kogu ega käitle jäätmeid, kuna neid ülesandeid täidavad sõltumatud ettevõtjad vastavalt lepingutele, mida kollektiivsed organisatsioonid igal aastal sõlmivad. Kõik tootjad maksavad kollektiivse organisatsiooni osutatavate teenuste eest sama tasu, mis on arvatud kulude tagasisaamise põhimõttel.

Interzero jt jäätmekäitlussektoris tegutsevad äriühingud ning mitu laiendatud tootjavastutuse kohustusega tootjat algatasid menetluse Sloveenia konstitutsioonikohtus. Nad vaidlustasid uue keskkonnakaitseaduse põhjendusel, et see muutis jäätmekäitluse kui majandustegevuse monopolidele reserveeritud mittemajanduslikuks tegevuseks. Nad väitsid, et Sloveenia valitsus ei ole tõendanud, et vana süsteem oli ebaefektiivne, ega selgitanud, miks peab jäätmekäitlus toimuma mittetulunduslikult ilma konkurentsita. Sloveenia valitsus väitis, et uue keskkonnakaitseadusega kehtestatud muudatused on vajalikud jäätmete raamdirektiivi ülevõtmiseks ning kehtestatud süsteem on tõhusam nii keskkonna kui ka majanduslikust seisukohast, samuti on selle üle lihtsam järelevalvet teha.

Euroopa Kohus leidis, et Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 106 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et **juriidilist isikut, kellele on usaldatud** jäätmete raamdirektiivi artiklite 8 ja 8a mõistes **teatud tootekategooria suhtes kogu liikmesriigi territooriumil laiendatud tootjavastutuse kohustuste täitmine, tegutsedes seejuures mittetulunduslikult, tuleb pidada ettevõtjaks, kellele on usaldatud üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamine**, tingimusel, et talle on tegelikult usaldatud avaliku teenuse osutamine ning et nende kohustuste laad, kestus ja ulatus on riigisisises õiguses selgelt määratletud.

Euroopa Kohus leidis samuti, et **jäätmete raamdirektiivi artikleid 8 ja 8a, ELTL artikleid 49, 56 ja 106, EL põhiõiguste harta artikleid 16 ja 17 ning õiguskindluse ja õigustatud ootuse põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus kõnealused riigisisised õigusnormid, eeldusel, et need on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega**. Selline monopolne olukord ei ole vastuolus liidu õigusega tingimusel, et monopoli omanik saab tegelikult järjepidevalt ja süsteemselt saavutada keskkonna ja rahvatervise kaitse eesmäärke pakkumise kaudu, mis on koguseliselt mõõdetud ja kvalitatiivselt kavandatud ning allub avaliku sektori rangele

kontrollile. Samuti tuleb vältida asjaomastele ettevõtjatele liigse koormuse tekitamist, eelkõige kehtestades piisava kestusega üleminekuperioodi või mõistliku hüvitise neile tekitatud kahju eest. Seega peavad kohtu hinnangul olema olemas piisavad menetluslikud tagatised.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#) (inglise keeles).

C-365/24: Purefun Group (eelotsus – ärinime omaniku ainuõigus)

Euroopa Kohtu otsus, 10. juulil 2025

Rootsi äriühing Doggy toodab muu hulgas koeratoitu. Talle kuulub ärinimi „Doggy AB“ ja sõnamärk DOGGY, mis on Rootsis registreeritud loomatoidu jaoks. Rootsi äriühing Purefun tegeleb ka koeratoidu müügiga. Ta müüb kaupa oma veebisaidil „doggie.se“ ja kasutab oma tegevuses tähist „DOGGIE“. Doggy esitas Purefuni vastu hagi, milles palus esiteks keelata Purefunil kasutada tähist „DOGGIE“ ja teiseks mõista talt välja kahjuhüvitis summas 150 000 Rootsi krooni (ligikaudu 13 000 eurot). Doggy väitis, et Purefun kasutas seda tähist ning talle kuuluvat kaubamärki ja ärinime ilma tema nõusolekuta.

Rootsi kohus soovis Euroopa Kohtult teada, kas Rootsi ärinimeseaduse sätted on vastuolus direktiiviga 2015/2436 (kaubamärgidirektiiv) ja kaupade vaba liikumise põhimõttega üldisemalt. Rootsi kohus leidis nimelt, et ärinimel on Rootsis ulatuslikum kaitse kui kaubamärkidel, sest kaubamärgi puhul tuleb piiritleda vastavad kaubaklassid, samas kui ärinime valdkonnas hinnatakse segiajamise tõenäosust ettevõtja tegevusala alusel palju laiemalt. Täpsemalt küsis eelotsusetaotluse esitanud Rootsi kohus seetõttu, kas liidu õigusega on vastuolus õigusnormid, mis võimaldavad ärinime omanikul keelata kolmandatel isikutel kasutada identset või sarnast tähist kaubandusliku nimena, isegi kui need õigusnormid ei näe ette selle õiguse tühistamist ärinime kasutamata jätmisel ega nõua ärinime registreerimisel selle omaniku tegevusala hulka kuuluvate kaupade täpsustamist.

Euroopa Kohus selgitas esmalt, et direktiivi 2015/2436 eesmärk on ühtlustada kaubamärke, mitte kaubanduslikke nimetusi käsitlevaid riigisiseseid õigusnorme. Praegusel juhul ei ole aga vaidlus seotud ühegi kaubamärgiga. **Kuna direktiivi 2015/2436 eesmärk on üksnes kaubamärke käsitlevate riigisiseste õigusnormide ühtlustamine, siis ei ole see kahe kaubandusliku nimetuse vahelise vastuolu lahendamisel asjakohane.**

Küll pidas Euroopa Kohus vajalikuks analüüsida, kas Rootsi ärinimede kaitse normid on kooskõlas kaupade vaba liikumise põhimõttega. Euroopa Kohus tuletas meelde, et kaupade vaba liikumise piirang võib olla põhjendatud ülekaaluka üldise huviga kaitsta tööstus- ja kaubandusomandit. Niisugune piirang ei tohi aga minna kaugemale sellest, mis on asjaomase eesmärgi saavutamiseks vajalik. Euroopa Kohus rõhutas, et ettevõtja tegevusala ei pea täpselt või ammendavalt kirjeldama kõiki kaupu, mis võivad selle ettevõtja tegevuse hulka kuuluda. Seevastu kaubamärgi puhul on see täpsus nõutav võimalike kehtetuks tunnistamise põhjuste hindamiseks ja asjaomase kaubamärgist tuleneva ainuõiguse rakendamiseks, mis võimaldab selle omanikul kaubamärgina teatavate kaupade jaoks registreeritud tähise monopoliseerida. Seetõttu jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et Rootsi õigusnormid, mis annavad ärinime omanikule ainuõiguse, **ei ole vastuolus liidu õigusega, sest ei**

lähe kaugemale sellest, mis on tööstus- ja kaubandusomandi kaitset puudutava üldise huvi eesmärgi saavutamiseks vajalik.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-99/24: Chmieka (eelotsus – kohtualluvus)

Euroopa Kohtu otsus, 10. juulil 2025

Füüsiline isik T. O sõlmis Poola kohaliku omavalitsuse üksusega üürilepingu Poolas asuva eluruumi kasutamiseks, kus ta elas koos oma kolme lapsega, sealhulgas S. O-ga. Kohaliku omavalitsuse üksus ütles selle lepingu hiljem üles. 2007. aastal kohustas Poola kohus selle eluruumi elanikud välja tõstma, kuid kohaliku omavalitsuse üksuse sõnul nad ruumidest siiski ei lahkunud. Kohaliku omavalitsuse üksus esitas 2013. aastal hagi, milles nõudis T. O-lt ja tema kolmelt lapselt hüvitist eluruumi lepinguvälise kasutamise eest. Nimetatud hagi alusel tehti maksekäsk. Kuna sel ajal maksekäsule vastuväidet ei esitatud, tunnistati see lõplikuks ja täidetavaks. 2023. aastal esitas S. O sellele maksekäsule õiguspäraselt vastuväite, milles palus kohtuasi uuesti läbi vaadata. S. O esitas vastuväite, et asja arutamine ei allu Poola kohtutele, sest ta on 2007. aastast alates elanud ainult Madalmaades.

Eelotsusetaotluse esitanud Poola kohus soovis teada, kas asjas kohaldub EL määrus nr 44/2001 (kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades) või määrus nr 1215/2012 (kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades), mida kohaldatakse alates 2015. aastast. Samuti soovis Poola kohus teada, kas kohtuasja arutamine allub Poola kohtule, sest 1) hagi esemeks on kinnisasjaõigus, 2) kahjustav sündmus on toimunud Poolas või 3) kostjaid on mitu ja vastuoluliste otsuste vältimiseks on nõudeid vaja menetleda koos.

Euroopa Kohus leidis kõigepealt, et kuna S. O vastuväide **ei kujuta endast eraldiseisvat menetlust, vaid esialgse hagi põhjal algatatud menetluse pikendamist**, siis kohalduvad varem kehtinud määruse nr 44/2001 sätted. Seejärel analüüsis Euroopa Kohus, kas asja arutamine allub Poola kohtule, hoolimata sellest, et S. O alaline elukoht asub Madalmaades. Euroopa Kohus selgitas, et **praegusel juhul ei ole tegemist kinnisasjaga seotud õigusega**, sest hüvitise nõue kinnisasja lepinguvälise kasutamise eest pärast kinnisasja üürilepingu ülesütlemist ei põhine asjaõigusel, mis kehtib igaühe suhtes, vaid isiklikul õigusel, mida saab esitada üksnes oletatava võlgniku vastu, kellelt seda tasumist nõutakse. Samuti puudus Euroopa Kohtu hinnangul **vajadus neid nõuded koos menetleda**, kuna kostjad ei ole solidaarselt vastutavad ning nende suhtes võib teha erinevaid kohtuotsuseid olenevalt sellest, kas igaüks neist eluruumi kasutas või ei kasutanud. Siiski leidis Euroopa Kohus, et kohtuasi allub põhimõtteliselt Poola kohtule, **sest kinnisasi, kus lepinguväline kahju avaldus, asub Poolas**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-483/23: T Trust (kohtujuristi ettepanek – piiravad meetmed)

Kohtujuristi ettepanek, 10. juulil 2025

Äriühingud B, A, C ja D tegutsevad Itaalias. Nende kapital kuulub Bermuda saarte äriühingule, mille vara andis üle usaldushaldusesse füüsiline isik (usaldushalduse looja). Äriühingud B, A, C ja D teatasid aastatel 2013–2017 oma pangale, et nende tegelik kasusaaja on usaldushalduse looja. Usaldushalduse usaldusisikuks oli äriühing T ja nähti ette ka kaitsja, kes on kolmas füüsiline isik. Usaldushalduse looja jäeti 7. veebruaril 2022. aastal soodustatud isikute seast kõrvale 21 päeva enne tema nime kandmist määruse nr 269/2014 (piiravad meetmed seoses Ukraina suveräänsust ohustava tegevusega) I lisse, mis tehti otsuse (ÜVJP) 2022/337 ja rakendusmääruse 2022/336 alusel. Algne kaitsja jäi ainsaks soodustatud isikuks. Itaalia valitsus ei ole praegu suuteline kindlalt kindlaks tegema, kes on usaldushalduse soodustatud isikud.

14. märtsil 2022. aastal teatasid Itaalia ametivõimud äriühingutele B, A, C ja D, et vastavalt määruse (EL) nr 269/2014 artiklile 2 on nende äriühingute osalused ja varad külmutatud, kuna äriühingud on kaudselt seostatavad usaldushalduse loojaga. Äriühingud B, A, C, D ning T esitasid külmutamismeetme peale kaebuse. Kaebajad väidavad, et külmutatud vara on väljaspool määruse nr 269/2014 I lisas nimetatud isiku, s.t usaldushalduse looja mõjusfääri. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkis esiteks küsimus, kas määruse nr 269/2014 artikli 2 lõike 1 kohase külmutamismeetme võib võtta ka vara või ressursside suhtes, mille on usaldusfondile üle andnud määruse I lisas nimetatud looja. Teiseks ja kolmandaks, juhul kui usaldushalduse looja ei ole isik, kellele vara kuulub, kas määruse nr 269/2014 artikli 2 lõige 1 oleks kohaldatav, kuna see vara kuulub temaga seotud isikule või kuna ta kontrollib usaldushaldusesse paigutatud vara või ressursse.

Kohtujurist Campos Sánchez-Bordona selgitas, et üldise õiguse (*common law*) riikides viitab usaldushalduse (*trust*) mõiste põhimõtteliselt kolmepoolsele tehingule, millega usaldushalduse looja kannab vara üle usaldusisikule, et ta seda haldaks soodustatud isiku kasuks. Usaldushaldusesse kuuluva vara omand jaguneb juriidiliseks ja majanduslikuks omandiks, mis kuuluvad vastavalt usaldusisikule ja soodustatud isikule. Usaldushalduse moodustavad varad ei kuulu usaldusisiku vara hulka, kes peab seda valitsema oma varast eraldi. 1985. aasta Haagi konventsiooni alusel tunnustatakse Itaalias Bermuda saarte õiguse alusel loodud usaldushaldust. Bermuda saarte õigus pakub usaldushaldustele suurt paindlikkust ning soosib ja kaitseb märkimisväärselt nende loojate positsiooni.

Kohtujurist analüüsis **määruse nr 269/2014 artikli 2 lõike 1** sõnastust, konteksti ja eesmärki ning leidis, et **usaldushalduste loojad võivad põhimõtteliselt kuuluda selles sättes nimetatud õigusliku olukorra alla**. Sõnastus viitab sellele, et seos, mis isikul võib varaga olla, et otsustataks vara külmutamine, ulatub kaugemale pelgast omandiõigusest. Eesmärki kehtestada piiravad meetmed nurjaks see, kui lubataks kasutada õiguslikke vorme, mis võimaldaksid rohkem või vähem keerukate meetodite abil sellistel isikutel kõrvale hiilida selliste meetmete tõhusast kohaldamisest. Ka rahapesu käsitlevad eeskirjad kvalifitseerivad usaldushalduse loojad usaldushalduste tegelikuks kasusaajaks. Sellest eeldusest lähtuvalt peab eelotsusetaotluse esitanud kohus hindama iga usaldushalduse ja selles

osalevate isikute faktilisi asjaolusid, et teha kindlaks, kas seda on kasutatud piiravatest meetmetest kõrvalehoidmiseks. Kohtujurist leidis, et Bermuda õiguse kohaldamisalasse kuuluva usaldushalduse loojal võib säilida sellesse paigutatud vara ja majandusressurssidega selline seos, mis võib muuta selle isiku paigutatud vara tegelikuks kasusaajaks.

Kuigi kohtujurist vastas esimesele küsimusele jaatavalt, analüüsis ta siiski igaks juhuks ka „seotud isiku“ ja „kontrolli“ mõisteid. Kohtujurist kahtles, kas määruse nr 269/2014 artikli 2 lõike 1 nõue, et seotud isikud oleksid loetletud I lisas, on kooskõlas piiravate meetmete eesmärkidega, kuid sõnastuse tõttu ei saa seda teisiti tõlgendada. Seetõttu **võib külmutamismeetme võtta usaldushaldusesse paigutatud majandusressursside või rahaliste vahendite suhtes, kui „seotud isik“ ise on loetletud määruse nr 269/2014 I lisas. Samas ei takista miski seda, et usaldushalduse looja säilitab määruse nr 269/2014 artikli 2 lõike 1 tähenduses kontrolli nende rahaliste vahendite ja majandusressursside üle, mille ta usaldushaldusesse annab, teostades nende üle otsustavat mõju.**

Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Kohtujuristi ettepanek on kättesaadav [siit](#).

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).